

En gammel Bylov fra 1718.

(Meddelt af Lærer *Elling*).

I Søndersø findes som i saa mange andre Byer endnu et gammelt Bylav, som har bevaret nogle af de gamle Skikke fra Fortiden. Hornet skifter Ejer for hvert Aar den anden Søndag i Maj, da Oldermændene tuder Lavet sammen og overleverer Hornet og medfølgende Papirer til den ny Oldermænd. Byhornet bruges foruden nævnte Dag kun i Tilfælde af Ildebrand og ved Bekendtgørelse om Skatterne. I snart 200 Aar har efterfølgende gamle Bylov gjort sin aarlige Vandring fra Oldermænd til Oldermænd uden at tilintetgøres. Det synes, at de 3 første Artikler mangler, og dog findes foran 4. Artikel trykt et Skjold med 9 Hjerter og 3 springende Løver og ovenover 1 Krone. Den meddeles nu her som et levende Minde om Fortidens Liv i Landsbyen.

No. 1699.

No. 20. Fire og Tive Skilling.

1718.

4de Articul.

Neste Søgne Dag, før Voldermis Dag skal Bye-lofven gaae fra dend Eene og till dend Anden, og da Aaldermanden ind-sættis, da skal og Samptlig Bønderne uden advarsel Møde paa Stæfne, Hvo der ey Møder Bøder 8 Skilling, og maa Ingen undskylde Sig for, at Vere Aaldermand, med Mindre Alder-Domb og Svagheed det kand hindre, dg da Bøde til Byen 4 Skilling danske, Iligemaader forholdes med Stoelsbroder;*)

5te Articul.

Hvo som ikke vil Være Aaldermanden lydig, Bøde til Byen 2 Sk.;

6te Articul.

Naar Aaldermanden gifver aften Vardsel at møde til Stæfne, om anden Dagen, for Sømmer, da nogen at møde bøder til

*) Oldermændens »Fuldmægtig« eller Medhjælper.

Byen 12 Skill., og skal ingen forfald Gielde uden Herskabet eller og Siugdomb;

7de Articul.

Naar Aaldermanden byder til Stæfne I louglig tieder, hvo da icke Møder bøder 2 Sk.;

8de Articul.

Aaldermanden skal Være tilstede Naar Stæfnen holdes, og lade Stæfnen gaa for sig, Naar de fleeste erre tilstede, tøfver hand for lenge, bøder hand self til Byen 2 Sk.;

9de Articul.

Hvad de fleeste med Aaldermanden till Byens Nytte samtycker, maa icke Een eller toe Kuldkaste;

10de Articul.

Hvo som forsømmer at Gaae omkring Gierder, naar hand af Aaldermanden Blifver advaret, bøder til Byen 12 Sk.;

11te Articul.

Skall Aaldermanden med Byemændene hafve frij forlof at gaae i hver Mands Huus og gaard og tage Pandt, hvor for det være kand, Naar de derfor erre falden, og ey bøde noget derfor;

12te Articul.

Hvo som ofverfalder Aaldermanden enten med Hugg eller ved bøder og siger nogen Aaldermanden en Løgn paa, bøder strax 2 Sk.;

13de Articul.

Og skall alle Gaardmænd, saavel som Huusmænd, være Aaldermanden hørrig og lydige, naar Hand paabyder noged, som er til Byens Beste, Mens hand maae ingen lade Strafe, førend hand har hafft derpaa 8te Mænd paa Lag, Som Byens Eller Sagens Beskaffenhed, best Kunde Viide, og derefter Kunde skionne, og Kiende til Herskabets Videre godbefindende, om de af Parterne skal Paaskyldiges;

14de Articul.

Aaldermanden skal Vere pligtig og hafve god tilsuun om alt det, som Kunde Vere Byens og Meenige Nabo Gafn, saa fremdt

hand iche (bør) lide Straf og Skade for dend forsømmelse og uagtSomheed, som hannem af Meenige Byemænd Kunde Paasiges;

15de Articul.

Blifver Aaldermanden fortrædelig eller forsømmelig i sin Bestilling, at han vil iche holde God Ret i Byen, skal hand anklage for Herskabet Eller Fuldmægtigen, som kunde hørre begge Parterne, findes da hos Aaldermanden nogen Brøst, bøder til Byen første Gang 2 Sk., Anden Gang dobbelt. Anklages hand uskyldig, da bøde Anklagerne self saa meget til Byen, Nemlig første Gang 1 Sk. Danske, anden Gang Dobbelt;

16de Articul.

Naar Aaldermanden lader Vare til Stéfne, og hafver at forrette paa Byens eller Herskabets Veigne, da skulle hver Mand Strax Møde, uden hand hafver loulig forfald, thi da skal hand dog Pligtig Være at skicke et Vis Bud fra sig; eller bøde hver Gang 2 Sk. Mens hvis som er, at der er kommen Qvæg i Vaangen eller de Gaar med Gierder, da skal hver Mand i Egen Person følge Med, undtagen han er i Hosbondens forfald Eller Sengliggende, Hvis iche det, da bøder for sin forseelse, Hver Gang til Byen 8 Sk;

17de Articul.

Hvo som paa Stéfne gjør Aaldermanden ulyd, Naar hand taller noget til Meenige Mands beste, Elier og opsetter Sig. enten med Skiildsord, Dørris tillykelse (?) eller i andre Maader naar de efter Aaldermandens befalling for Een eller Anden forseelse Pandtis, eller og findes Mutvillig at betalle deris Bøder efter denne Byelouf, Naar de derom advahris, eller og udi andre Maader findes fortrædelig, eller og vil iche Være Aaldermanden Hørig og lydige, da bør dend skyldige at bøde til Byen 4 Sk., danske, som strax af hans Boe skal udPandtes, under Dobbelt Straf, om hand sig derimod opsætter;

3die Capitel.

Om Hegn gierder og grøfter.

1ste Articul.

Aaldermanden skal tilsætte 4er Mænd, Naboer effter Naboer, og see til hver arm gierder omkring Korn Markerne, og skal

Saadan Tilsium tage sin Rette begyndelse først i Maj Maanet og Siden med fliid forfølge indtil ald Høe og Kornhøsten er fuldkommen Endet, og maae samme tilsium ingenlunde forsømmes, at det jo i det Ringeste Een eller toe gang om uggen, Vorder Seet til de Gierder, som Aaldermanden hafver at gaae med, og dersom brøst Befindes paa Gierderne, skal det gifves Eyermanden til Kiende, og dersom hand da icke tilbørligen strax luker det skal hand betalle Skaden, Som er giort, og imidlertid giøres, og derforuden bøde til Byen 8 Sk., og dersom de forsømmer at tilsige Eyermanden som dertil skal hafve opsiun, betale selv Skaden, og Bøde til Byen 12 Sk.;

2den Artichul.

Voldermisdag skal gaaes om Gierder, og da skall alle Mark-Bye- og Hauggierder verre Gandske fuldgiert, og at de Kand Staae for et fuldt Siun, de som da findes brøstfeldig, og iche Kand Staae for et lovlig Siufn, bøde for hver Gierde, enten det er Mark, eller Bye, lidet eller Stort 4 Sk., og skafe det fuldgiert, till 8tende Dagen. Derefter, hvis det da icke blifver fuldgiert, bøde til Byen 8 Sk., og desforuden betalle all den skade, som der Ved kand tilføyes;

3die Artichul.

Hvis Gierder, som icke er gaufluckte till St. Michelsdag, om Rugmarken, gifver for hver Gierde 2 Sk., og hvis det icke jnden 8te Dagen der efter forsvarlig opluckt, Bøder till Byen, for hver Gang 8 Sk.;

4de Artichul.

Hvem som opbryder anden Mands Gierder og færdis Igenem, uden hans Minde, som Eyer Gierdet, Bøde til Byen 2 Sk., og giøre Gierdet Igien saa godt som forsvarligt Kand Være, og hvis skade der ofver giøres, dend derfouden at betalle;

5te Artichul.

Iligemaade hvem som befindes at krybe ofver anden Mands Gierder, Som icke er Sædvaanlig Gang Stie bøder til Byen, hver Gang 2 Sk.

6te Artichul.

Befindes nogen Gaardmand, Huusmand, Inderster nogen deris Børn eller Tienniste Tivende at agge eller bære til Byen,

af gammel Gierder, Staufve Gierdsel, eller noget andet Brændsel, som tilforne hafver været udi nogen Biugning, uden Mee-nige Byemænds Villie eller Videnskab for hver Gang sligt beflndes, gifver til Byen 2 Sk. danske;

7de Artichul.

Alle Grøfter skal Være allen Viide under i og Diebanken 2 allen høy, skal og Samptlig Bye Mændene af Aaldermanden, aarlig tilholdes at besette derris Grøffter og Gierder med Piille, saa som det er en hvers Egen Nøtte og gafn;

8de Artichul.

Dersom Nogen befindes at Stiefve Træer, Hugge Piile eller Slaa Barken deraf, eller og løsner dem i Jorden, paa en anden Mands Maale, I tem hvem som Hugger nogen Mands Skouf, Enten Torn eller Eelle, af hans Skoufs Part, uden Minde, gifver til Byen 1 Rdl. og til Herskabet, efter som de det vil paalegge;

9de Artichul.

Dersom Nogen ofverbeviises at tage Staufre Eller Gierdsel paa anden Mands Giærder, bøde første Gang 2 Sk., anden Gang 4 Sk.;

10de Artichul.

Dersom Nogen befindes at Slaae Vaangeleedet aaben efter sig, enten for Korn-Vang eller anden Heigning, bøde for hver Gang 4 Sk., og om Noget Qvæg eller Andet, derofver gjør Skade, bøde Skaden, og derforuden af dend Skyldige at betallis Viide Nemblig 1 Sk.;

11de Artichul.

Lædene skal vere færdige lige med Grøfter og Gierder, at de kand staae for it fuld Siun, Hvo det forsømmer dennem til Rette Tiid at fuldfærdige bøde 1 Sk., og blifver Lædene efter Sædvaane til de Gaarder at holde Vedlige, Som Hiidindtil været hafver;

4de Capittell.

Om Pløyning og Sædeland. fælleedt og ofverdrifft.

1ste Artichul.

Der skal altiid blifve Staaendis en Fuur Jord imellem Na-boernis Agre, og hvo dend Bryder eller ompløyer bøde 4 Sk.;

2den Artichul.

Hvo som Pløyer fra sin Naboe endten i Agger Eller Eng, skal indlægge det igien efter fiire u-villige Mænds Siggelse og Siun bøde derfor 4 Sk., og være saa Mand lige God;

3die Artichul.

Hvo Som Agger eller Riider i sin Naboers Ager og Eng, eller af Slaar ham sit Græs førrend Kornet eller Høet blifver af Slagit uden dends Minde, Som Grunden eyer betalle skaden og bøde 1 Sk:

4de Artichul.

Hvad Sæden er angaaende, da maa ingen hafve Beester eller Fæe-Mon i Rugmarken, Naar der Saaes Haufre, ey heller i Biugmarken, naar der Saais Blandkorn, Undtagen de Som Hører til Plouen, hvo herimod gjør bøde for hver Beest eller Hofvedt som ey Plougen tilhører 2 Sk.;

5te Artichul.

Skulle og Nogen fordriste Sig at Slaae deris Beester løsse i Rugmarken, naar Haufren Saais, og de kommer paa Ruggen, da betalle hand Skaden efter 2de Mands Siggelse og bøde for Ulydigheed 1 Sk.;

6te Artichul.

I Biug Vaangen maa ey heller løsse Qvæg eller Beester indfarris, naar Kornet Saais, og till for Vending sige, at de vil bruge dem til Plougen, ey heller lade noget meere løs, end der findes Spendt for Plougen, hvo herimod gjør, betalle for hver Beest eller Hofvedt Som ey Plofven tilhører for hver Gang det skeer 4 Sk.;

7de Artichul.

Skal og hver Mand Sætte sine Beester eller Qvæg hos sit eget Korn, imens de høster og om Natten sætte det paa Leer, eller Mæjerd, fra Kornet, og Qvæg og Beester alleene at hafve i dend Mark de Høster udi, og icke i de andre, under 12 Sk., hver gang, Tager nogen mand Skade, Da bøde dend som Qvæget Eyer efter 2de Mænds Sigelse. Ofver beviises nogen at Slaa qvæget løss i Vaangen betalle Skaden første gang 8te Sk., anden gang Dobbelt, Men kommer de løss af Vaade og gaar en half time, da bøde dend som qvæget eyer 2 Sk.;

8de Artichul.

Ingen maa Tøyre eller Beede paa anden Mands Grund, enten i Vaang eller Leye-Mark, førend dend blifver opgifvedt, Med Mindre hand hafver det i dens Minde som Grunden Eyer, hvo Det gjør bøde 2 Sk., og betalle Skaden;

9de Artichul.

Om Nogen Naboe hafver nogen Leey i Kornmarken at bortleye, skal det Naboerne førend andre tilbydes, skulle de det icke Behøfve, saa nogen fremmet Byes Kræ og Qvæg dertil indtages skal Eyeren (for) Grunden svare til ald dend Skade Naboerne derofver kand faae paa deris Korn, som Grændser paa Leyen, og om Naboerne samme Græs behøfver, og Eyeren icke Vill unde det till Byen, bøde for Ulydigheed 2 Sk., og svare til Skaden som før er Mældt;

10de Artichul.

Hvo som Tøyrrer paa en anden Mands Grund, gifve til Byen for hver Tøyre Sæt 8 Sk., Ilige Maade skal forholdes med Tøyrringen i Biugmarken, ved St. Hansdags Tiider;

11te Artichul.

Hviss Hæste som gaar løsse i Kornet eller med fri Villie Slæber Tøyret effter sig, da om ofver beviisses Kand skal de bøde til Byen 1 Sk., og betalle skaden, Skeer det u-Videndes Bøde 2 Sk.; dog Skaden at betalle;

12te Artichul.

Hvo som færdes i Marken og forrekommer qvæg, som gaar til skade i Kornet og det icke Hindrer saa Viit Mulligt er, Bøde effter Dannemænds Siggelsse til Byen, hvis Ret kand være;

13de Artichul.

Ingen Maae Plucke Erter af anden Mands Grund under 8 Sk. straf for hver gang det befindes, og en hver Mand udi Byen skal svare og betalle for sine Børn, Tivende og Inderster;

14de Artichul.

Ingen maae Læsse ax paa urefne agre, hvo det gjør bøde til Byen 8 Sk.;

15de Artichul.

Hvo som Slaar noget Qvæg i Vaang eller (aufre) førend Mee-nige Mand Vedtager og opgiver og skal dend Enne (Naboe) komme dend anden til hielp, som enten formedelst Svagheed eller Vandheld kand vere tilbage, hvo herimod gjør bøde 2 Sk.;

16de Artichul.

Hvad Fælleden anlanger, da skal Een hver Nyde Græs derpaa effter sin Gaars Vurdering, Men skulle der findes Nogle, som hafver Mere Qvæg, end dennem effter deris Gaarde Vordering kand til komme, da skal de gifve og betalle til de som iche hafver qvæg til deris Gaards Vurdering, Men saa længe qvæg i Byen, enten gaard-Mænds Eller Huus-Mænds findes og begierer græsset til deres qvæg, da maa intet fremmet qvæg eller Bæster indtages; Men skulle det endda befinde sig, at nogen skulle fattes græs till hans græsning effter sin gaards Vordering; Naar Jefning effter hver Hartkornstaxt skeet er, da maae dend, som i saa Maade findes brøsthouden Indtage fremmet qvæg paa sit græs, saa viit hannem med Rette kand tilkomme;

17de Artichul.

Hvem som Indleyer qvæg paa fælleden enten huus-mænd eller andre, skal gifve til Byen, naar det paa alle Mands er indslagen, af hver Beest, qvæg, stor eller liden effter deris lovlig Vedtegt, og Naboernes Villie af et Beest, undertiiden 2 Sk., af en Koe 1 Sk., af it Sviin eller Faar 4 Sk., af en gaass 1 Sk., hvilke Penge Kand Naar Aaldermanden Paaesker betalles;

18de Artichul.

Hvor Tørre Mosser findes paa Byens Grund, og Naboerne findes tienlig Vandet derfra Ved gtøfter i Tiide . . . grafve, skal enhver Være Pligtig at Møde med deris Visse Bud, efter Som de Vorder Eens om, under Viide 1 Sk.;

19de Artichul.

Dersom Nogen enten af Bye-mændene Self eller Ved sit Bud udtager sit Qvæg af Fålden, og (icke) hafver det ifalde Værgernes Minde, bøde til Byen 4 Sk., Mens er hand uden Byen angives Sligt for Herskaberne som hannem derfor efter Lands Lov og Ræt kand lade til talle;

5te Capitell.

Om Boe-mercke;

Hver Mand skal gifve sit Qvæg, af alle Slags sit gaards eller Boemærke førrend det om Aaret Slaaes paa græs, Hvilchet Qvæg, Som findes u-mærket, Maae af Aaldermanden Indtages indtill Eyermanden findes, (da den) som Qvæget Eyer, bøde for U-lydighed 1 Sk.; Skulle og Ingen Vilde Kiende sig ved samme u-mærket qvæg inden 3 Dage, da hafver Aaldermanden det at gifve Hossbonden til Kiende, Paa det dermed effter lovlig Medfart Kand blifve medhandlet;

6te Capitell.

Om Skadelig Qvæg Sviin eller Hunde.

1ste Artichul.

Hafver Nogen Gaard eller Huus-Mand Skadelig Qvæg eller Beester, som Springer ofver Gierderne, eller Vandt at Bryde sig igiennem, Som Sviin eller anden smaae Creatur, da itide at holde det i god og forsvarlig Hegte skeer det icke da at betalle til Byen 1 Sk., og derforuden Skaden, som det (kand forarsage);

2den Artichul.

Ilige Maade hafver Nogen Mand Sviin eller (Hjorde), som Beder, Faar, Lam, giess eller andet Smaat Qvæg, skal Sviine vere i Hægte og Hundene Bundne, Eller Hundene at Hugge en Fod af, findes de effter advarsel at Vere løsse, skal de for hver gang bøde til Byen 8 Sk., og Schaden, om Noget imidlertiid gøres at betalle;

3die Artichul.

Hafver Nogen Giæss Som Vil flyve i Korn Marken, da at Sticke dem, hvis icke, da betallis for Hver gaaes $\frac{1}{2}$ Sk.;

7de Capitell.

Om Tyre og Orne at Holde.

1ste Artichul.

Aaldermanden . . . at i Byen holdes En god Tyrr, som schal Indtages paa Fooder, Otte dage effter aller Helgensdag, hvilchen Tyrr skall fødes i Byen, Mand fra Mand en Vinter

illige, og schal aarlig, af Meenige Bye-Mænd lefveris til de som Tyrren hafver at føde af hver Koe 1 fierdingkar godt Biug, og skal Aaldermanden med 3de Mænd 2de Gange om Aaret, Nemblig Michelsdag og Paaske Efttersee hvorleedes Tyrren Rygtis og fødis, findes derpaa Nogen forseelse, da bødes derfor effter Danne-Mænds Sigelse, og Hvilken Mand, som lader Tyrren hente til sine Kiør, schal igien Samme Dag lade dend hjemdrifve, Evo sig herimod forseer Bøde til Byen 8 Sk.;

2den Artichul.

Samptlig Bye-mændene skal Kiøbe dennem En Orne. Hvilchen første Aar skal være hoss Aaldermanden og Siden fra en Naboe til en anden, saa længe Ornen er tienlig og Naar dend det icke længere er, da Kiøbes en anden Till samme Ornes underholdning, gifves af hver Mand 2 skiepper Hafre, til dend som Ornen Holder;

8tende Capitell.

Om Veye at Holde Vedlige.

1ste Artichul.

Aaldermanden skal hafve flittig Indseende, at Veyene, saa Vel Byens-Marcks Schiel Recker Sig, blifver aarlig holdt Vedlige, saa at dend Reisende der ofver icke skal hafve at Klage, og Hvor Brøst findes skal alle Byemændene Være forpligtet tilligemed Aaldermanden dennem saa forsvarlig at flye til Rette som det Sig Bør, og der Som Nogen findes forsømmelig, naar De derom advahres, bøde for hver Gang 8 Sk.;

2den Artichul.

Naar Vaar-Sæden er saaet, skal Aaldermanden lade Meennige Bye-Mænd Samle, og da at fylde og flye paa Veye, Saavel som paa Gaden, hvor fornøden Giøres, som for Svarlig Kand Eragtes, findes Nogen Modtvillig og icke Møder Bøde til Byen 8 Sk., og dog deris Paridt af Sætte, Som strax skal forfærdige, hvis de icke paa Nye skall for forsømmelse Straffes;

9de Capitell.

Om Isvove og skadelige Veye.

Ingen maae Grafve Leer eller Tørfvegrafve, ey Heller, kaste Grøfter nær Lande-Veyene uden for Svarlig kand eragtes og

opskiære, og opskiære gang af deris Tørvgrafve og grøffter, Sampt op igien kaste de grafver udi Byene og Ved Veyene;

10de Capitull.

Om Sneefog.

Alle Bye-Mændene skal være pligtig at naar derom Vinteren tilsætter sig med Snefog i Byer eller Læd-Stæder, at Giøre Vey. Saa som det er baade Voris saa velsom de Reysendes Gafn og Nytte, hvilket Aaldermanden skal hafve Indseende Med at det effter kommes, findes Nogen Muhtvillig, Naar hand derom af Aaldermanden advahris, strax Pandtis for 8 Sk.;

11te Capitull.

Om Ild- og Vandstæder.

1ste Artichul.

Og Paa det disbedre og forsvarligere Ildstæder Ofne og Skaarstenne kand findes, skal Aaldermanden tilligemed 4 af Byemændene 3de Gange om Aaret nemblig om Voldermisse Midsommer og Michelsdags Tiider omgaae at besee Ofne og Ildstæder hvorledis de befindes og dersom de 4re Mænd icke godvillig vil gaae Med Aaldermanden naar de advahres, skal de bøde hver 8 Sk. (og om) Nogen Brøst findes paa Ofne Esse Eller Ildstæder, og hvor ingen Esse er skal flye dem at all de Strængeligen paamindes at flye dem till Rette og hvis det icke er skeet til dend bestemte Tiid, skal Saadanne Ildstæder Nedrifves af de Mænd som dennem Beseer, og hoss hvem forseelsen og Efterladenheed skeer, skal Bøde til Byen 2 Sk.;

2den Artichul.

Ilige maader skall Aaldermanden med hans andre Naboer til fornefte Tiider om Aaret hafve flittig Indseende med dem. Som hafver brønder og indhægnede Vandstæder at de vel med Giærder eller Planker holdes Vedlige, og hvor Mangel findes strax fuldfærdige, at der ingen derofver faar Skade, hvo det icke effterkommer Straffes som før næfnt Staar, om Ildstæder;

12te Capitull.

Om forarmede og arme Folk.

1ste Artichull.

Dersom Nogen af Byemændene tilslaaes Armød formedelst Svagheed paa dem self eller Folk, saa og Vandheld paa Qvæg og Beester at de bort døer, og Siunis igien at kunde Komme til Rette, da skal hver heel Gaard hielpe dem med En Dags Arbejde, og et forleed at Pløye paae Deris Egen Bekostning, og om half gaard half saa Meget, Ilige Maade skal det skee om det er paa de Tiider Høe eller Korn skal Høstis, hvem Det icke efterKommer, naar Aaldermanden til Varer bøde til Byen 2 Sk.;

2den Artichul.

Men skulle det Hende sig, at nogen enten af fortrædeligheed skulle lade sit Korn Staa u-høstet eller icke vilde holde folk, som hannem Kunde Hielpe : I dend Meening Naboerne skulle Være Pligtig hannem at tiene : da har de ey fornøden det at giøre;

3die Artichul.

Arme Folck Som Kommer til Byen og icke self Kand gaae, skal Samptlig Bye-Mændene, saa Mange, som hafver Agger og Eng i Marcken, og med Rette Kand tilfalde, Være forpligtet at hielpe dem til en anden Bye, hvo det forsømmer, bøde 1 Sk.;

4de Artichul.

Ingen Maae Paaføre sin Naboe Nogen fattig Folck efter Soollens Nedgang, Hvo det gjør bøde till Byen 1 Sk.; og Hvem som vil ey dennem bortføre Huuse eller Hænte, som Kand tilfalle og det dennem kand ofverbevisses, Bøde 2 Sk.;

13de Capitull.

Om u-dædiske og Tyfagtige Folck.

1ste Artichul.

Dersom nogen fri Villig Dræber anden Mands Qvæg, enten med Knif eller noget Træ, da skal Hand betalle Eyermanden Stade, og strax an Klage dem, Som Slig udædiske gierning gjør for Hosbonden, som hannem effter Chr. 5. lov Kand lade Straffe;

2den Artichul.

Hvilcken Qvinde eller Pige, der befindes, u-lovlig at Malcke en anden Mands Kiør, og det Dennem ofverbeviises Bøde til Byen for hver Gang det skeer ;

3die Artichul.

Dersom nogen Mand holder nogen Huusfolck, som Klage ofver enten for tyfveri eller andre Laster, da skal de sig straskillie af med dem, og om Sligt beviises at Dølge med dem skal de bøde til Byen 4 Sk.;

4de Artichul.

Dersom nogens Beester Qvæg eller andet blifver dennem fra Stiollen, og de dereffter foraarsages at Søge, da skal Naboerne Hvilchen som ombeedis, være forpligtet at følge med dem til Færge-Stæderne eller i landet Hvor det begierer at søge dereffter Hvo som herimod findes Modtvillig bøde til Byen 2 Sk.;

5te Artichul.

Blifver Nogen bestiollen, skal Samptlige Bye-Mænd være forpligtet dereffter at Randsage huus fra Huus, og enhver sig Boe opgifve og aabne hvad som Kand Være i Laas og Luck. Saa at dend Eene icke meere end dend anden skal Være Misstænkt

6te Artichul.

Findis Nogen at Stiælle Tøyer og andet forrekommende Marcken, saa vel som at Bryde Skoen fra Hæster, da først Gang betalles Skaden, og bøde til Byen 4 Sk., Men antreffte Hand derefter og blifver berygtet, anklages for Hossbonden og straffes effter forseelssen;

7de Articul.

Ankommer Nogen som Besviger Folck med løgn, maa ingen huusse Eller Hælle dem. Men Samptlige Bye-Mænd skal være Eenige dennem baade fra Byen og Sogn at bortdrifve, Hvo herimod laaner dennem huus uden Herskabs bennis Videnskab, bøde til Byen for hver Nat 2 Sk.;

14de Capitull.

Om Idgang og Afgang.

1ste Artichul.

Efter gammel Skik og Sædvahne Kand endnu Syndersø Byemænd Nyde Idgang og Afgangs Øll 1 Td. Øll, saa lenge de sig derhoss i alle Maader skickelig forholder, findes Nogen Noget u-tilbørlig enten med ord eller driches, da bøde han, som hans forseelse er till Penge till Byens (Nytte), effter Aaldermandens og 4de andre Mænds sigelse, dog hvad de fleeste Samtycker, og dersom nogen Ved dette öls drickelse nogen u-skikkeligheed, Gud til fortørnelse og andre til forargelse, og Aaldermanden iche Derofver alvorligen holder Skich, da Aaldermanden Self at bøde til Meenige bye Mænd 2 Sk. Dog intet af (fornævnte) öel at Drickis paa Nogen Hellig Dag.

15de Capitull.

Om de afdødis Begravelse.

Naar Nogen af (dem) som er forarmet Ved Døden afgaar, Saa til Begravelsen Kande (Øll) Samptlig Bye-Mænd;

